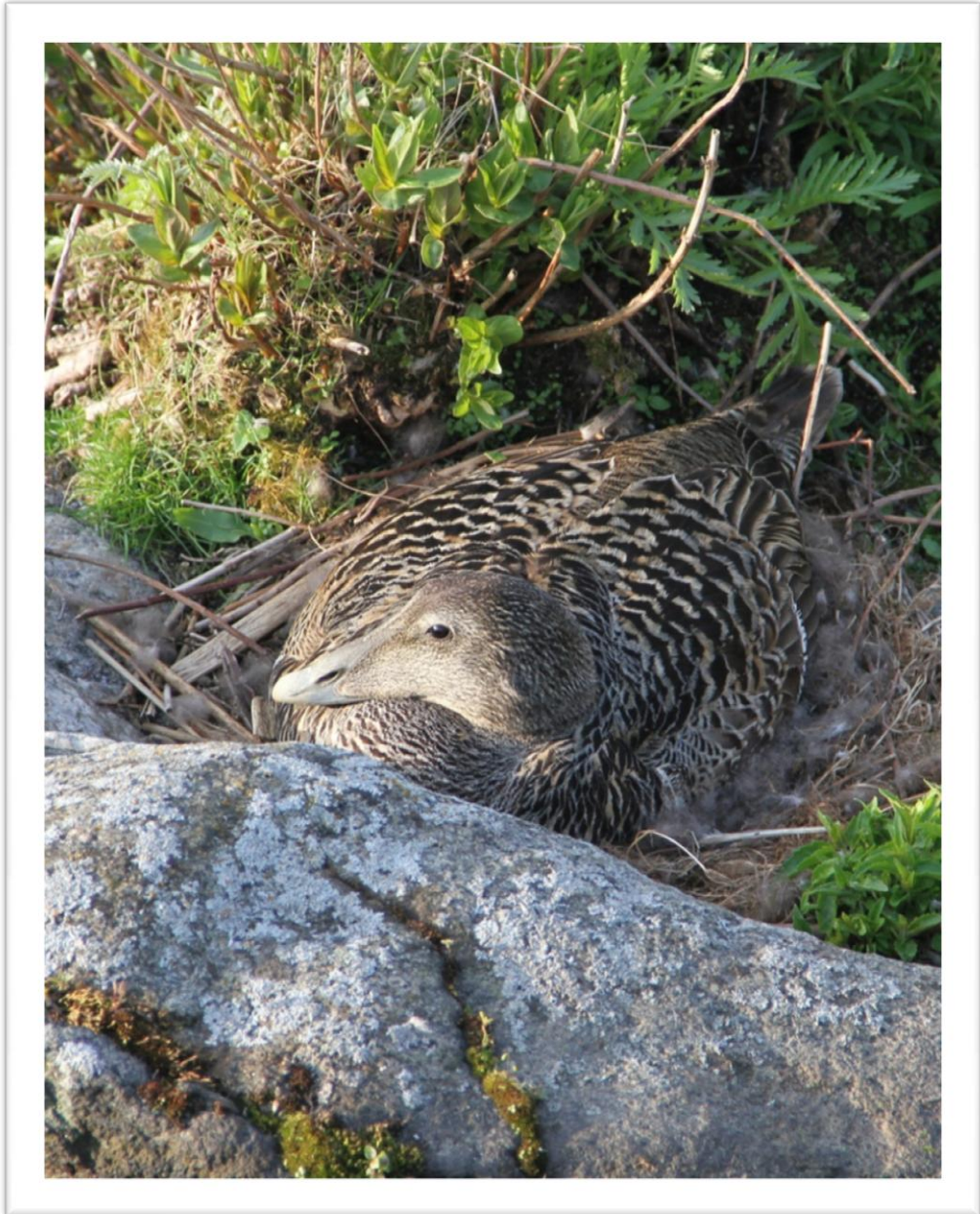

Maakunnallisesti tärkeät saaristolintujen pesimäalueet Uudellamaalla

Margus Ellermaa, Tringa ry

Kansikuva: haahka, ©Margus Ellermaa

Sisältö

Taustaa	3
Aineisto ja tarkastelualueet.....	3
Kriteerit ja lajisto	5
Maakunnallisesti tärkeät saaristolintujen pesimäalueet	6
Lajikatsaus	11
Kyhmyjoutsen <i>Cygnus olor</i>	11
Merihanhi <i>Anser anser</i>	11
Valkoposkihanhi <i>Branta leucopsis</i>	11
Harmaasorsa <i>Anas strepera</i>	11
Lapasorsa <i>Anas clypeata</i>	11
Tukkasotka <i>Aythya fuligula</i>	12
Haahka <i>Somateria mollissima</i>	12
Pilkksiipi <i>Melanitta fusca</i>	12
Tukkakoskelo <i>Mergus serrator</i>	13
Isokoskelo <i>Mergus merganser</i>	13
Merimetso <i>Phalacrocorax carbo</i>	13
Meriharakka <i>Haematopus ostralegus</i>	13
Tylli <i>Charadrius hiaticula</i>	13
Punajalkaviklo <i>Tringa totanus</i>	14
Karikukko <i>Arenaria interpres</i>	14
Merikihu <i>Stercorarius parasiticus</i>	14
Naurulokki <i>Larus ridibundus</i>	14
Kalalokki <i>Larus canus</i>	14
Selkälokki <i>Larus fuscus</i>	15
Harmaalokki <i>Larus argentatus</i>	15
Merilokki <i>Larus marinus</i>	15
Räyskä <i>Hydroprogne caspia</i>	15
Kalatiira <i>Sterna hirundo</i> ja lapintiira <i>Sterna paradisaea</i>	16
Ruokki <i>Alca torda</i>	16
Riskilä <i>Cephus grylle</i>	16
Luotokirvinen <i>Anthus petrosus</i>	16

Lähteet.....	16
LIITE 1.....	18
LIITE 2.....	20

Taustaa

Suomessa on toteutettu kansainvälisesti (IBA, Heath & Evans 2000) ja kansallisesti (FINIBA, Leivo ym. 2002) tärkeiden lintualueiden kartoitukset. Lisäksi BirdLife Suomen jäsenyhdistykset, yhdessä kattojärjestön kanssa, ovat toteuttaneet vuodesta 2010 lähtien hankkeita maakunnallisesti arvokkaiden lintualueiden tunnistamiseksi (www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali).

Läntisellä Uudellamaalla maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI) tunnistettiin ja raportoitiin ensimmäisen kerran vuonna 2011 (Ellermaa 2011). Selvitys ei ollut kaiken kattava. Saaristolintujen pesimäalueiden kohdalla todettiin pari merkittävää kohdetta toteamuksella niiden ainakin olevan edustavia. Sitten edellisen raportin saariston selvitystaso on parantunut ja tiedot on nyt myös paremmin keskitetty (Ellermaa 2017). Vuonna 2018 maakunnallisesti arvokkaiden alueiden tietoja päivitetään. Tässä julkaistava raportti koskee vain maakunnallisesti edustavia saaristolinnuston pesimäalueita. Maakunnallisesti tärkeitä muutonaikaisia kerääntymäalueita koskien julkaistaan toinen raportti (Aintila & Ellermaa 2018).

Tarkastelualue tarkoittaa tässä ja tuonempana vuoteen 2010 asti voimassa ollutta Uudenmaan maakuntaa ja lisäksi Sipoota silloiselta Itä-Uudeltamaalta. Raportti käsittää tässä esitettyjen kriteerien avulla tunnistetut alueet, joilla on vähintään maakunnallista merkitystä linnustolle. Kohteita saattaa olla täällä listattua enemmänkin – etenkin Raaseporin sisäsaaristossa ja Hangon läntisessä saaristossa on tutkimattomia alueita, joilla voi esiintyä huomionarvoista saaristolajistoa tai merkittäviä määriä saaristolintuja. Osa listatuista kohteista on varmasti myös valtakunnallisesti arvokkaita, mutta valtakunnallista merkitystä ei arvioitu tässä tarkastelussa.

Tästä raportista ja maakunnallisesti arvokkaiden levähdysalueiden päivittämisestä huolimatta linnustoarvojen riittävä selvittäminen Uudenmaan kunnallisen maankäytön suunnittelussa pysyy jatkossakin ajankohtaisena. Yksityiskohtaisempien kaavojen ja suunnitelmien laatimisen yhteydessä on teetettävä tarkempia selvityksiä, jotta voidaan huomioida muiden luontoarvojen ohella sellaiset maakunnallisesti ja valtakunnallisesti uhanalaiset lintulajit (Tiainen ym. 2016, Solonen & Virolainen 1995), joita ei voida paikkasuojelun kautta kattavasti huomioida (esimerkiksi petolinnut, valkoselkätikka).

Aineisto ja tarkastelualueet

2010-Luvun alussa eri intressitahot tutkivat Uudenmaan saariston linnustoa laajalla alueella (liite 2). Ulkosaaristo ja suurin osa keskisaaristostakin tutkittiin kattavasti Hangosta lännessä Sipooseen idässä, lukuun ottamatta osaa Inkoon keskisaaristoa ja osaa Hangon eteläistä ja läntistä ulkosaaristoa. Käytössä ollut aineisto ja tekijät on kuvattu tarkemmin aikaisemmin (Ellermaa 2017). Tiivistelmä suoritetuista tutkimuksista löytyy myös tämän raportin liitteestä 1.

Tarkastelualueen laajat saaristotutkimukset ovat pääosin kohdistuneet jo entuudestaan hyväksi tiedetyille saaristolinnuston pesimisluodoille ja täällä tarkastelussa olleet saaristojen osat eivät ole lainkaan satunnainen otos Uudenmaan saaristosta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana (2008–2017) näistä on tutkittu ainakin kertaalleen noin 860 sellaista luotoa tai saarta, joiden inventointitiedot olivat käytettävissä

tähän tarkasteluun. Tarkastelualueen Uudenmaan saaristossa esiintyy yhteensä yli 50.000 saaristolintureviiriä tai -paria. Tutkimusten painotusvuosi oli v. 2013, jolloin tutkittiin yli 50 % koko tarkastelualueesta (Ellermaa 2017).

Lisäksi tutkittiin yli neljännes Uudenmaan sisävesistöistä. Varsinaiselle saaristolinnustolle sisävesistöt ovat kuitenkin suhteellisen merkityksettömiä ja tarkastelu rajoittuu tässä raportissa yhtä poikkeusta (Sääksjärvi) merialueisiin. Sisävesistöjä on tarkasteltu maakunnallista arvoa ajatellen melko kattavasti aikaisemmin (Ellermaa 2011).

Edellä mainituista 860 luodosta ja saaresta noin 650 on todettu vuosien varrella pesimälinnustoltaan sen verran merkittäviksi, että ne on nimetty BirdLife Suomen lintualueetietokantaan seuranta-alueiksi. Näistä alueista muodostettiin tämän raportin edustavuustarkastelua varten 26 saariston osa-alueita. Osa-alueet käsittävät:

1. jo aikaisemmin rajattuja seurannallisia kokonaisuuksia:
 - Kirkkonummen ja Tammisaaren–Inkoon läntisen saariston IBA-alueet (Heath ym. 2000)
 - Hangon Tulliniemen luonnonsuojelualue
 - Hangon Tvärminnen biologisen aseman sisä- ja ulkosaariston seuranta-alueet (M. Öst kirjall. ilmoitus)
 - Helsingin Ourit (Leivo ym. 2002).
 - Helsingin Kallahdenniemen vesialue (Ellermaa 2011).
 - Suomenlinnan luodot – Harakka pienin muutoksin (Leivo ym. 2002).
2. muutaman laajan matalikkoalueen sisälle jääviä pesimälinnustolle edustavia saaristo-osia:
 - Sipoon/Helsingin Eestiluodon saaristoalue
 - Helsingin Katajaluodon saaristoalue
 - Helsingin Kuivasaaren saaristoalue
 - Espoon Stenskärin merialue
 - Espoon Ådholmin saaristoalue
3. uusia, tätä raporttia varten muodostettuja lähekkäisten edustavien saaristolintujen pesimäluotojen kokonaisuuksia, jotka eivät sisältyneet edellä mainittuihin:
 - Espoon–Helsingin rajaseudun sisäsaaristo
 - Hankoniemen pohjoinen saaristo
 - Inkoon itäinen saaristo
 - Inkoon sisäsaaristo (Barölandet)
 - Inkoon välisaaristo (Orslandet-Älgsjölandet)
 - Itä-Helsingin sisäsaaristo
 - Helsingin Kruunuvuorenselkä
 - Russarön saaristo
 - Sipoon sisäsaaristo
 - Sipoon välisaaristo
 - Sipoon ulkosaaristo
 - Siuntion–Kirkkonummen(–Inkoon) sisäsaaristoa
 - Espoon Suvisaaristo
4. kaikkien edellisten kokonaisuuksien ulkopuolelle jääviä muutamia irrallisia luotoja, jotka ovat pesimälinnustoltaan kuitenkin kohtalaisen hyviä

Taulukko 1. Tarkastellut saaristoalueet; BirdLife Suomen lintualuetietokannan yksilöllinen **aluekoodi**; kuinka monelle tarkasteltavalle lintulajille alue oli edustavin ("**paras**") tai edustava ("**ed. lajeja**"); saaristoalueen maapinta-ala yhdessä luotojen karikkoisten lähivesien kanssa: suuret metsäiset saaret ja syvät vedet on poistettu pinta-alasta ja tätä pinta-alaa (**ha**) käytettiin edustavuustarkastelun apuna; saaristoalueen luotojen määrä (**kpl**), aivan toisissaan kiinni olevat alueet on useimmiten luokiteltu yhdeksi; **raporttitunnus** viittaa liitekarttojen numerointiin.

alue	aluekoodi	kpl paras	kpl ed. lajeja	ha ala	kpl osa-alueita	raportti- tunnus
Eestiluodon saaristoalue	211208	2	4	173	8	1
Espoon-Helsingin rajaseudun sisäsaaristo	211209	1	4	119	30	2
Hankoniemen pohjoinen saaristo	211210		2	269	19	3
Inkoon itäsaaristo	211211	1	3	200	29	4
Inkoon sisäsaaristo (Barölandet)	211212	1	3	64	9	5
Inkoon välisaaristo (Ors-Älgsjölandet)	211213		4	304	28	6
Itä-Helsingin sisäsaaristo	211214		0	77	16	7
Kallahdenniemen saaristoalue	210089	1	5	140	13	8
Katajaluodon saaristoalue	211215		0	68	5	9
Kirkkonummen saaristo	210107	6	17	1648	61	10
Kruunuvuoren selkä	211216		3	52	13	11
Kuivasaaren saaristoalue	211217	2	9	200	9	12
Ourit	210087		3	152	10	13
Russarön saaristo	211218		1	153	8	14
Sipoon sisäsaaristo	211219		5	68	18	15
Sipoon ulkosaaristo	211220		3	234	17	16
Sipoon välisaaristo	211221	1	5	202	26	17
Siuntion-Kirkkonummen sisäsaaristo	211222	1	7	251	19	18
Stensjärin merialue	210109		1	109	4	19
Suomenlinnan luodot-Harakka	210088	4	4	92	8	20
Suvisaaristo	211223	1	3	286	43	21
Tammisaaren - Inkoon läntinen saaristo	210182	3	11	3373	68	22
Tulliniemen saaristo	210354	1	4	602	54	23
Tvärminnen sisäsaaristo	211224		1	284	22	24
Tvärminnen ulkosaaristo	211225		2	118	6	25
Ådholmin saaristoalue	210264		0	111	8	26
Estgrunden	211076		1	20	1	27
Sadeln	210331		1	61	1	28
Sääksjärvi (Nurmijärvi-Hyvinkää)	210344		1	263		

Kriteerit ja lajisto

Tarkasteluun otettiin kaikki ne lajit, joiden pesimäkanta painottuu Uudellamaalla saaristoon. Tästä poikkeamana ei tarkasteltu harvaan esiintyviä petolintuja (merikotka, sääksi ja nuolihaukka). Tarkasteltavia lajeja oli 27, joista lapintiira ja kalatiira yhdistettiin tarkastelussa lajipariksi. Näistä kyhmyjoutsenella ei erottunut edustavimpia pesimäalueita. Lopuille lajeille niitä erottui aineistossa. Kaikki tarkasteltavat lajit

ovat lintudirektiivin 4.1 ja 4.2 artiklan lajeja (= näille on perustettava suojelualueita). Kymmenen lajia ovat kansallisesti uhanalaisia: tukkasotka, haahka, pilkkasiipi, tukkakoskelo, isokoskelo, punajalkaviklo, karikukko, naurulokki, selkälokki ja riskilä. Lisäksi pilkkasiipi on myös kansainvälisesti uhanalainen.

Kunkin lajin kohdalla edustavimpia esiintymisalueita tarkasteltiin kolmella tavalla:

- 1) absoluuttinen pari- tai reviirimäärä kullakin saariston osa-alueella
- 2) pari- tai reviirimäärä per luotojen ja niiden lähivesien pinta-ala – kullakin saaristoalueella
- 3) pari- tai reviirimäärä per pesimäluoto kullakin saariston osa-alueella

Vaihtoehtoisia tarkastelutapoja käytettiin, koska vertailtavat saaristoalueet ovat laajuudeltaan hyvin erikokoisia ja vain ensimmäistä tarkastelutapaa käyttämällä korostuvat laajimmat saaristoalueet, jossa luoto- ja pinta-alakohtaiset esiintymistiheydet saattavat olla kuitenkin hyvinkin alhaisia.

Kansallisesti erittäin uhanalaisille lintulajeille valittiin kullekin seitsemän edustavinta pesimäaluetta, kansallisesti vaarantuneille viisi aluetta ja lopuille kolme. Alueet, joilla oli näin merkitystä vähintään kahdelle pesimälajille, nimettiin maakunnallisesti tärkeäksi lintualueeksi.

Maakunnallisesti tärkeät saaristolintujen pesimäalueet

Tarkastelluista 26 alueesta kolme eivät olleet edustavia millekään raportin lintulajille. Lisäksi kolmella saaristoalueella oli merkitystä vain yhdelle lintulajille. Myös yksittäiset luotokohteet olivat edustavia enintään yhdelle lintulajille. Loput 20 saaristoaluetta luokiteltiin maakunnallisesti tärkeäksi kahden tai useamman huomionarvoisen lintulajin perusteella.

Ylivoimaisesti edustavin saaristoalue on Kirkkonummen saaristo, joka on edustava peräti 17 saaristolintulajille ja näistä kuusi ovat sellaisia, jolle kyseinen alue on kaikkein tärkein. Alue on luokiteltu perustellusti kansainvälisestikin tärkeäksi eli IBA-alueeksi (Heath ym. 2000). Myös tarkastelualueen toinen IBA-alue, Tammisaaren–Inkoon läntinen saaristo erottuu hyvin: se on 11 lajille edustava, josta kolmelle paras alue. Erittäin merkittävä on myös Kuivasaaren saaristoalue Helsingissä: se on edustava yhdeksälle lajille (kahdelle tarkastelualueen merkittävien). Erikseen voi mainita vielä Suomenlinnan luodot–Harakka -kohteen, joka on edustava neljälle lintulajille. Mutta kaikille näille neljälle lintulajille se on samalla myös tarkastelualueen edustavin kohde.

Kaikkien alueiden edustavin lajisto on esitetty taulukossa 2. Ne kolme aluetta, jotka eivät erottuneet minkään lajin puolesta aineistossa, puuttuvat taulukosta. Kaikista alueista tehtiin myös paikkatietorajaukset, jotka ovat saatavilla mm. raportin tekijältä (.shp muodossa).

Taulukko 2 (A). Kuuden lintulajin edustavimmat pesimäalueet tarkastelualueella: merihanhi, valkuposkihanhi, harmaasorsa, lapasorsa, tukkasotka ja haahka. Aluekoodi viittaa BirdLife Suomen lintualueetietokannan yksilölliseen numeroon. Soluissa on kolme arvoa **X–Y–Z**. X = absoluuttinen laskettu pari- tai reviirimäärä – jos alue tutkittiin useana vuonna välillä 2009–2016, luku on yleensä korkein havaittu parimäärä, yhdyskuntalinnuilla on käytetty myös keskiarvoa. Z = parimäärä per saaristolinnustolle merkitsevä pinta-ala tutkimusalueen sisällä. Kyseinen pinta-ala (mainittu taulukossa 1) on saatu ynnäämällä luotojen pinta-alat mataline lähivesineen (yleensä 3 tai 6 metrin syvyyssäyrää noudattaen). Z = parimäärä per alueen osa-alue, osa-alueeksi on laskettu yleensä yksittäinen luoto tai aivan toisissaan kiinni olevien luotojen rykelmä. Osa-alueiden lukumäärä selviää taulukosta 1. Punaisella on korostettu kunkin lajin edustavin alue tarkastelualueella.

saaristoalue	aluekoodi	merihanhi	valkuposkihanhi	harmaasorsa	lapasorsa	tukkasotka	haahka
Eestiluodon s.	211208						
Espoon-Helsingin s.	211209						
Hankoniemen N-saaristo	211210						
Inkoon itäsaaristo	211211	22–11–0,8					
Inkoon sisäsaaristo	211212						
Inkoon välisaaristo	211213	18–6–0,6			5–1,6–0,2	22–7,2–0,8	
Kallahdenniemen s.	210089					47–34–3,62	
Kirkkonummen s.	210107		235–14–3,9	6–0,4–0,1	10–0,6–0,2	101–6–1,7	4076–247–67
Kruunuvuorenselkä	211216		130–250–10				
Kuivasaaren s.	211217						442–221–49
Ourit	210087						
Russarön saaristo	211218						
Sipoon sisäsaaristo	211219				3–4,3–0,2	24–34–1,3	
Sipoon ulkosaaristo	211220						
Sipoon välisaaristo	211221			4–1,9–0,2		32–15–1,2	
Siuntion-Kirkkonummen s.	211222					27–5–1,4	605–116–32
Stensjärin merialue	210109						
Suomenlinnan luodot-Harakka	210088			289–314–36			
Suvisaaristo	211223			5–1,8–0,1			
Tammisaaren - Inkoon s.	210182	29–1–0,4				93–3–1,4	
Tulliniemen saaristo	210354						950–157–18
Tvärminnen sisäsaaristo	211224						524–185–24
Tvärminnen ulkosaaristo	211225						
Estgrundén	211076						
Sadeln	210331						
Sääksjärvi	210344						

Taulukko 2 jatkuu (B). Seitsemän lintulajin edustavimmat pesimäalueet tarkastelualueella: pilkkasiipi, tukkakoskelo, isokoskelo, merimetso, meriharakka, tylli, punajalkaviklo.

saaristoalue	aluekoodi	piikkas.	tukkakosk.	isokosk.	merim.	meriharakka	tylli	punaj.viklo
Eestiluodon s.	211208							
Espoon-Helsingin s.	211209					21-17-0,7		
Hankoniemen N-saaristo	211210		9-3,8-0,5		245			
Inkoon itäsaaristo	211211	2-1,1-0,1	6-3-0,2					
Inkoon sisäsaaristo	211212			19-10-0,7				4-6,4-0,4
Inkoon välisaaristo	211213	2-0,7-0,1						
Kallahdenniemen s.	210089						3-2,1-0,2	
Kirkkonummen s.	210107	30-1,8-0,5	63-3,8-1		900	50-3-0,8	9-0,6-0,2	23-1,4-0,4
Kruunuvuorenselkä	211216							
Kuivasaaren s.	211217	3-1,5-0,3	7-3,5-0,8	5-2,5-0,6				
Ourit	210087							
Russarön saaristo	211218							
Sipoon sisäsaaristo	211219							4-5,7-0,2
Sipoon ulkosaaristo	211220			5-2,1-0,3				
Sipoon välisaaristo	211221							7-3,3-0,3
Siuntion-Kirkkonummen s.	211222	2-0,4-0,1			1600			
Stenskärin merialue	210109							
Suomenlinnan luodot-Harakka	210088					18-20-2,3		
Suvisaaristo	211223							
Tammisaaren - Inkoon s.	210182		23-0,7-0,3	48-1,4-0,2				19-0,6-0,3
Tulliniemen saaristo	210354						5-1,8-0,3	
Tvärminnen sisäsaaristo	211224							
Tvärminnen ulkosaaristo	211225							
Estgrunden	211076							
Sadeln	210331							
Sääksjärvi	210344		4					

Taulukko 2 jatkuu (C). Kuuden lintulajin edustavimmat pesimäalueet tarkastelualueella: karikukko, merikihu, naurulokki, kalalokki, selkälokki, harmaalokki.

saaristoalue	aluekoodi	karikukko	merikihu	naurulokki	kalalokki	selkälokki	harmaalokki
Eestiluodon s.	211208	3-1,7-0,4					
Espoon-Helsingin s.	211209			2700		10-8-0,3	
Hankoniemen N-saaristo	211210						
Inkoon itäsaaristo	211211						
Inkoon sisäsaaristo	211212						
Inkoon välisaaristo	211213						
Kallahdenniemen s.	210089			300	430-300-33		
Kirkkonummen s.	210107						1685-102-28
Kruunuvuorenselkä	211216			1100		8-15-0,6	
Kuivasaaren s.	211217	3-1,5-0,3				16-8-1,8	406-203-45
Ourit	210087	3-2-0,3				9-6-0,9	
Russarön saaristo	211218						
Sipoon sisäsaaristo	211219			350		7-10-0,4	
Sipoon ulkosaaristo	211220	2-0,9-0,1					
Sipoon välisaaristo	211221				395-188-15		
Siuntion-Kirkkonummen s.	211222						320-48-13
Stenskärin merialue	210109						
Suomenlinnan luodot-Harakka	210088				470-515-59	96-104-12	
Suvisaaristo	211223			970			
Tammisaaren - Inkoon s.	210182	11-0,3-0,2	3			12-0,4-0,2	
Tulliniemen saaristo	210354	2-0,3-0,04	1				
Tvärminnen sisäsaaristo	211224						
Tvärminnen ulkosaaristo	211225		1				
Estgrundén	211076		1				
Sadeln	210331						
Sääksjärvi	210344						

Taulukko 2 jatkuu (D). Kuuden lintulajin edustavimmat pesimäalueet tarkastelualueella: merilokki, räyskä, kala- ja lapintiira (= tiira sp), ruokki, riskilä ja luotokirvinen.

saaristoalue	aluekoodi	merilokki	räyskä	tiira sp	ruokki	riskilä	luotokirv.
Eestiluodon s.	211208			170-99-21		23	6-3,5-0,8
Espoon-Helsingin s.	211209			335-278-12			
Hankoniemen N-saaristo	211210						
Inkoon itäsaaristo	211211						
Inkoon sisäsaaristo	211212	14-7,5-0,5					
Inkoon välisaaristo	211213						
Kallahdenniemen s.	210089			280-223-22			
Kirkkonummen s.	210107	71-4,3-1,2	5	810-49-13	4	100	
Kruunuvuorenselkä	211216						
Kuivasaaren s.	211217					90	5-2,5-0,6
Ourit	210087						5-3,3-0,5
Russarön saaristo	211218					6	
Sipoon sisäsaaristo	211219						
Sipoon ulkosaaristo	211220					6	
Sipoon välisaaristo	211221			530-250-20			
Siuntion-Kirkkonummen s.	211222	13-2,5-0,7	7				
Stensjärin merialue	210109					45	
Suomenlinnan luodot-Harakka	210088						
Suvisaaristo	211223			400-140-9			
Tammisaaren - Inkoon s.	210182		98		26	40	
Tulliniemen saaristo	210354						
Tvärminnen sisäsaaristo	211224						
Tvärminnen ulkosaaristo	211225						3-3-0,5
Estgrundén	211076						
Sadeln	210331						4
Sääksjärvi	210344						

Lajikatsaus

Kyhmyjoutsen *Cygnus olor*

Kyhmyjoutsenia pesii tarkastelualueella noin 500–600 paria (Ellermaa 2017). Aineistosta ei erotu merkittäviä tihentymiä lajilla. Tyypillisesti kyhmyjoutsen pesii joka toisella edustavalla lintuluodolla yksittäisparin voimin.

Merihanhi *Anser anser*

Inkoon itäsaaristo (22 – 11 – 0,8); Inkoon välisaaristo (18 – 6 – 0,6); Tammisaaren–Inkoon läntinen saaristo (29 – 1 – 0,4). Merihanhen pesimäkanta painottuu tarkastelualueen länsi- ja keskiosiin. Monilta saaristoalueilta laji on puuttunut kokonaan. Tunnettu pesimäkanta on varsin pieni, 130 paria – todennäköisesti merkittävä määrä merihanhia pesii lisäksi tutkimattomilla luodoilla ja saarissa etenkin Raaseporin sisäsaaristossa. Aineistosta erottui kolme muita edustavampaa aluetta.

Valkoposkihanhi *Branta leucopsis*

Kirkkonummen saaristo (235 – 14 – 3,9); Kruunuvuoren selkä (130 – 250 – 10); Suomenlinnan luodot–Harakka (289 – 314 – 36).

Valkoposkihanhen tunnettu pesimäkanta tarkastelualueella on reilut 1600 pesivää paria (Ellermaa 2017). Lisäksi pesimättömiä lintuja on satoja. Kaikilla mittareilla edustavin valkoposkihanhen keskittymä on Suomenlinnan luodot – Harakka. Toiseksi edustavin alue on heti edellistä aluetta sivuava Kruunuvuorenselkä. Kolmen edustavimman joukkoon voi laskea lisäksi Kirkkonummen saariston sen korkean parimäärän vuoksi, vaikka esiintymistiheydessä se on vasta viidenneksi paras alue 26:sta. Maininnan arvoisia alueita ovat lisäksi Espoon–Helsingin rajaseudun sisäsaaristo (111 paria) ja Ådholmin saaristoalue (53 paria, mutta korkea tiheys).

Harmaasorsa *Anas strepera*

Kirkkonummen saaristo (6 – 0,4 – 0,1); Sipoon välisaaristo (4 – 1,9 – 0,2); Suvisaaristo (5 – 1,8 – 0,1).

Harmaasorsa on puolisuikeltajasorsista ainakin pesäpaikan valinnassa mieltynyt selvästi saaristoon. Saaristolinnustoselvitykset eivät ole todennäköisesti kattaneet lajin elinympäristöjä kattavasti ja pesien löytöteho on ollut alhainen, mutta siitä huolimatta seurannoissa on löydetty 31 pesää. Tarkastelualueen kannanarvio on vähintään 100 paria. Harmaasorsa on sangen harvinainen läntisessä saaristossa Inkoosta Hankoon ja kanta painottuu pääkaupunkiseudun merenlahtikosteikkojen läheiseen saaristoon.

Lapasorsa *Anas clypeata*

Inkoon välisaaristo (5 – 1,6 – 0,2); Kirkkonummen saaristo (10 – 0,6 – 0,2); Sipoon sisäsaaristo (3 – 4,3 – 0,2).

Lapasorsa pesii mieluusti varsin avoimilla paikoilla lokki- ja tiirayhdyskunnissa, mistä saaristolaskijat pesiä yleensä hakevatkin. Vuoden 2013 saaristolaskennoissa löydettiin 51 reviiriä, pääosin pesälöytöihin perustuen (Ellermaa 2017). Lapasorsa pesii merensaariston lisäksi merkittävässä määrin kosteikoilla, joita ei tarkastella tässä. Laji esiintyy varsin harvalukuisena, parhailla saaristoalueilla sitä löytyy noin joka viidenneltä lintuluodolta.

Tukkasotka *Aythya fuligula*

Inkoon välisaaristo (22 – 7 – 0,8); Kallahdenniemen saaristoalue (47 – 34 – 3,62); Kirkkonummen saaristo (101 – 6 – 1,7); Sipoon sisäsaaristo (24 – 34 – 1,3); Sipoon välisaaristo (32 – 15 – 1,2); Siuntion–Kirkkonummen sisäsaaristo (27 – 5 – 1,4); Tammisaaren – Inkoon läntinen saaristo (93 – 3 – 1,4).

Tukkasotka on erittäin uhanalainen (EN). Uudenmaan pesimäkanta oli vuonna 2013 noin 800 paria (Ellermaa 2017). Tukkasotkia esiintyy tyypillisesti keskimäärin noin joka toisella lintuluodolla. Kuitenkin etenkin väli- ja sisäsaaristoista löytyy paikoin keskittymiä, missä luotokohtainen keskiarvo nousee yli yhden. Edustavin pesimäalue on tarkastelualueella Kallahdenniemen saaristoalue, jossa tukkasotkia pesii jopa neljä seurantaluotoa kohti ja alueen pienuudesta huolimatta parimäärä kohoaa liki 50:een. Laajimmilla saaristoalueilla (Kirkkonummen ja Tammisaaren – Inkoon läntinen saaristo) tukkasotkia pesii satakunta paria kullakin, pesimätiheydenkin kohotessa yli yhden parin pesimäluotoa kohden.

Haahka *Somateria mollissima*

Kirkkonummen saaristo (4076 – 247 – 67); Kuivasaaren saaristoalue (442 – 221 – 49); Siuntion–Kirkkonummen sisäsaaristo (605 – 116 – 32); Tulliniemen saaristo (950 – 157 – 18); Tvärminnen sisäsaaristo (524 – 185 – 24).

Haahka on kansallisesti vaarantunut (VU) lintulaji. Tarkastelualueella pesii jopa 17 000 haahkanaarasta (Ellermaa 2017). Edustavin pesimäalue on Kirkkonummen saaristo sekä absoluuttisella määrällä mitattuna (4076, melkein neljännes alueen kannasta) että luotokohtaisella tiheydellä mitattuna (67). Hyvin edustavia ovat tiheydeltään myös Siuntion–Kirkkonummen sisäsaaristo, Kuivasaaren saaristoalue ja Tvärminnen sisäsaaristo. Hyvä keskitiheys on myös Eestiluodon saaristoalueella, mutta yhteismäärä on siellä vaatimaton. Viidenneksi edustavimmaksi alueeksi nouseekin Tulliniemen suojelualueen saaristo hyvällä absoluuttisella parimäärällä ja kohtalaisella tiheydellä.

Pilkkasiipi *Melanitta fusca*

Inkoon itäsaaristo (2 – 1,1 – 0,1); Inkoon välisaaristo (2 – 0,7 – 0,1); Kirkkonummen saaristo (30 – 1,8 – 0,5); Kuivasaaren saaristoalue (3 – 1,5 – 0,3); Siuntion – Kirkkonummen sisäsaaristo (2 – 0,4 – 0,1).

Pilkkasiipi on kansainvälisesti vaarantunut (VU) ja kansallisesti erittäin uhanalainen (EN). Vuonna 2013 löydettiin tarkastelualueelta vain 46 paria pilkkasiipiä. Pilkkasiipiä esiintyy Uudenmaan merialueella melko epätasaisesti. Selvästi edustavin pesimäalue on Kirkkonummen saaristo kaikilla kolmella mittarilla mitattuna. Muut neljä edustavaksi luokiteltavissa olevaa aluetta ovat jo selvästi Kirkkonummen saaristoa vaatimattomia, mutta näilläkin kohteilla on epäilemättä merkitystä, kun puhutaan erittäin uhanalaisesta linnusta. Todennäköisesti lajia löytyy edustavissa määrin nyt tutkimattomalla Hangon läntisessä saaristossa.

Tukkakoskelo *Mergus serrator*

Hankoniemen pohjoinen saaristo (9 – 3,8 – 0,5); Inkoon itäsaaristo (6 – 3 – 0,2); Kirkkonummen saaristo (63 – 3,8 – 1); Kuivasaaren saaristoalue (7 – 3,5 – 0,8); Tammisaaren – Inkoon läntinen saaristo (23 – 0,7 – 0,3). Sisämaassa poikkeuksellinen kohde: Nurmijärven Sääksjärvi (4–5 paria vuosittain).

Tukkakoskelo on erittäin uhanalainen (EN). Laji esiintyy Uudenmaan saaristossa harvakseltaan, mutta paikoin on vahvempia esiintymiä pilkkasiiven tapaan. Sisäsaaristossa ja merenlahdilla laji on hyvin vähälukuinen. Tukkakoskeloa esiintyy myös sisämaan järvillä ja Nurmijärven/Hyvinkään Sääksjärvi onkin Uudenmaan edustavimpia pesimisalueita lajille. Muutama edustava alue on erotettavissa myös merensaaristossa. Kuten usean muunkin saaristolinnun kohdalla Kirkkonummen saaristo on näistä edustavin kaikilla mittareilla. Varsin hyvää aluetta on myös Hangon pohjoinen saaristo, joka ei juuri erotu muun saaristolinnustonsa perusteella.

Isokoskelo *Mergus merganser*

Inkoon itäsaaristo (19 – 10 – 0,7); Kuivasaaren saaristoalue (5 – 2,5 – 0,6); Sipoon ulkosaaristo (5 – 2,1 – 0,3); Tammisaaren–Inkoon läntinen saaristo (48 – 1,4 – 0,2).

Isokoskelo on vaarantunut (VU). Isokoskelolla erottuu aineistosta vain neljä edustavaa pesimäaluetta. Lajia esiintyy varsin yleisesti selvitettyjen alueiden ulkopuolella ja kaikki edustavat alueet eivät ole ehkä tiedossa. Pesäpaikkojen tarjonta (mm. pöntöt) vaikuttaa paljon lajin esiintymiskuvaan pesimäpaikoilla.

Merimetso *Phalacrocorax carbo*

Hankoniemen pohjoinen saaristo (245 paria); Kirkkonummen saaristo (900 paria); Siuntion–Kirkkonummen sisäsaaristo (1600 paria). Merimetsoa on tutkittu Suomen ympäristökeskuksen koordinoimissa erikoisseurannoissa ja vuonna 2013 Uudellamaalla laskettiin noin 2800 pesää (Pekka Rusanen kirjall. ilmoitus). Vakiintuneita yhdyskuntia on kolme, jotka käsittävät valtaosan alueen pesimäkannasta.

Meriharakka *Haematopus ostralegus*

Espoon–Helsingin rajaseudun sisäsaaristo (21 – 17 – 0,7); Kirkkonummen saaristo (50 – 3 – 0,8); Suomenlinnan luodot – Harakka (18 – 20 – 2,3).

Uudenmaan pesimäkanta on 500–600 paria (Ellermaa 2017). Meriharakan suurimmat tiheydet ovat pääkaupunkiseudun rannikon läheisyydessä. Täällä tietyt saariston pesijät löytävät lisäruokailualueita (puisto)nurmikkojen muodossa raporttia varten rajattujen alueiden ulkopuolella.

Tylli *Charadrius hiaticula*

Kallahdenniemen saaristoalue (3 – 2,1 – 0,2); Kirkkonummen saaristo (9 – 0,6 – 0,2); Tulliniemen saaristo (5 – 1,8 – 0,3).

Uudenmaan saaristossa tylljä pesii vain noin 35 paria eikä lajia ole sen enempää muuallakaan (Ellermaa 2017). Lajia löytyy edustavasti saaristoalueilta, missä on erityisesti hiekka- ja hienojakoisia sorarantoja. Näiden elinympäristöjen niukkuuden vuoksi edustavimmillakin alueilla tylljä on vain muutamia pareja.

Punajalkaviklo *Tringa totanus*

Inkoon sisäsaaristo (4 – 6,4 – 0,4); Kirkkonummen saaristo (23 – 1,4 – 0,4); Sipoon sisäsaaristo (4 – 5,7 – 0,2); Sipoon välisaaristo (7 – 3,3 – 0,3); Tammisaaren–Inkoon läntinen saaristo (19 – 0,6 – 0,3).

Laji on vaarantunut (VU). Punajalkavikloja pesii tarkastelualueella noin 200 paria (Ellermaa 2017). Lajia pesii koko tarkastelualueella varsin tasaisesti, mutta se keskittyy tyypillisesti sisäsaaristoon – mahdollisesti rehevimpien rantojen vuoksi täällä. Tyypillisesti noin joka kuudennelta lintuluodolta löytyy punajalkaviklo.

Karikukko *Arenaria interpres*

Eestiluodon saaristoalue (3 – 1,7 – 0,4); Kuivasaaren saaristoalue (3 – 1,5 – 0,3); Ourit (3 – 2 – 0,3); Sipoon ulkosaaristo (2 – 0,9 – 0,1); Tammisaaren–Inkoon läntinen saaristo (11 – 0,3 – 0,2); Tulliniemen saaristo (2 – 0,3 – 0,04).

Karikukko on erittäin uhanalainen (EN). Pois lukien muutama katvealue Hangon saaristossa, 2010-luvun saaristolaskennat ovat todennäköisesti kattaneet melkein kaikki karikukkoreviirit niiden keskittyessä lintuisille luodoille ulkosaaristossa. Karikukko sinnittelee Uudenmaan saaristossa noin puolensadan parin voimin. Erittäin uhanalainen karikukko on vähentynyt tarkastelualueella sekä pitkällä aikavälillä että vielä aivan viime vuosina (Hario & Rintala 2014, Ellermaa 2018). Laji on saattanut vähetä täällä edustavaksi luokitelluilla alueilla aivan parina viime vuotenakin, sillä tutkimusaineisto painottuu vuoteen 2013.

Merikihu *Stercorarius parasiticus*

Estgrundin (1), Tammisaaren–Inkoon läntinen saaristo (3), Tvärminnen ulkosaaristo (1), Tulliniemen saaristo (1).

Tarkastelualueen pesimäkanta vaikuttaa vakaalta, noin 10 parilta. Pesäpaikat keskittyvät uloimpaan saaristoon, mutta pesimäluotovalinnassa on jonkin verran vuosittaista vaihtelua. Esiintymiskuva on vahvasti läntinen: itäisimmät pesinnät ovat tapahtuneet Inkoossa.

Naurulokki *Larus ridibundus*

Espoon–Helsingin sisäsaaristo (2700); Kallahdenniemen saaristoalue (300); Kruunuvuorenselkä (1100); Sipoon sisäsaaristo (350); Suvisaaristo (970).

Naurulokki on luokiteltu vaarantuneeksi (VU). Naurulokkeja on pesinyt saaristossa 2010-luvulla runsaat 6000 paria (Ellermaa 2017), minkä lisäksi myös jonkin verran sisämaassa. Valtaosa pareista keskittyy muutamaaan yhdyskuntaan. Häirinnän ja luotojen umpeenkasvun vuoksi pesäpaikkavalinnassa on pientä vuosittaista vaihtelua, mutta pääsääntöisesti siirtymät ovat tapahtuneet saaristo-osien sisällä, vähemmän niiden välillä.

Kalalokki *Larus canus*

Kallahdenniemen saaristoalue (430 – 300 – 33); Sipoon välisaaristo (395 – 188 – 15); Suomenlinnan luodot – Harakka (470 – 515 – 59).

Kalalokkeja esiintyy keskimäärin 10 paria per tutkimusluoto. Esiintyminen painottuu kuitenkin yleensä kaikissa saaristonosissa isompiin yhdyskuntiin. Pääkaupunkiseudulla kalalokkeja pesii selvästi tiheämmässä kuin lännempänä tarkastelualueella ja edustavimmilla kohteilla pesimäaikainen tiheys nousee satoihin pareihin neliökilometrillä. Kalalokkeja esiintyy yleisesti, mutta vähälukuisena, myös kaikkialla sisämaan vesistöillä.

Selkälokki *Larus fuscus*

Espoon–Helsingin rajaseudun sisäsaaristo (10 – 8 – 0,3); Kruunuvuoren selkä (8 – 15 – 0,6); Kuivasaaren saaristoalue (16 – 8 – 1,8); Ourit (9 – 6 – 0,9); Sipoon sisäsaaristo (7 – 10 – 0,4); Suomenlinnan luodot–Harakka (96 – 104 – 12); Tammisaaren–Inkoon läntinen saaristo (12 – 0,4 – 0,2).

Selkälokki on erittäin uhanalainen (EN). Tarkastelualueella selkälokin pesimäkannanarvio vuonna 2013 oli vuoden lintu -projektin tiimoilta enintään 270 paria (Ellermaa 2014). Tiedossa olevien parien määrä oli tuolloin noin 245 – näistä pieni osa oli kattopesijöitä ja sisävesistöpesijöitä. Selkälokki keskittyy saaristolinnuista ehkä selkeimmin pääkaupunkiseudulle ja erityisesti Helsinkiin. Suomenlinnan luodot – Harakka käsittää liki puolet tarkastelualueen pesimäkannasta ja koko Suomenkin pesimäkannasta liki 2 %!

Harmaalokki *Larus argentatus*

Kirkkonummen saaristo (1685 – 102 – 28); Kuivasaaren saaristoalue (406 – 203 – 45); Siuntion–Kirkkonummen sisäsaaristo (320 – 48 – 13).

Tarkastelualueen pesimäkanta sijoittui v. 2013 todennäköisesti johonkin 5000 ja 6000 välille (Ellermaa 2017). Harmaalokin pesimäkanta on vähenemässä nopeasti ja edustavimpien pesimäalueiden kohdalla esitetyt luvut ovat muutaman vuoden kuluessa todennäköisesti pienempiä.

Merilokki *Larus marinus*

Inkoon sisäsaaristo (14 – 7,5 – 0,5); Kirkkonummen saaristo (71 – 4,3 – 1,2); Siuntion–Kirkkonummen sisäsaaristo (13 – 2,5 – 0,7).

Merilokkeja pesii harvakseltaan koko tarkastelualueen saaristossa, keskimäärin joka kolmannella lintuluodolla. Tälläkin linnulla erottuu kuitenkin selvästi parempia alueita. Tarkastelualueen pesimäkanta oli vuonna 2013 noin 400 paria (Ellermaa 2017). Merilokki on valtakunnallisesti vähenemässä ja luokiteltiin silmälläpidettäväksi v. 2015 uhanalaisuusarvioinnissa (Tiainen ym. 2016).

Räyskä *Hydroprogne caspia*

Kirkkonummen saaristo (5); Siuntion–Kirkkonummen sisäsaaristo (7); Tammisaaren–Inkoon läntinen saaristo (98).

Vuoden 2013 tilanteessa Uudellamaalla pesi noin 130 paria räyskiä, josta suurin osa yhdessä yhdyskunnassa ja loput kolmasosa 1–2 parina per pesimäluoto. Täällä pesivä kanta on supistunut viimeisen 15 vuoden aikana jopa kolmasosan. Kolmen edustavimman pesimäalueen lisäksi lajia esiintyy muissa saaristonosissa enintään yhtenä parina ja laji on 2010-luvulla puuttunut suurimmasta osasta saaristoa kokonaan.

Kalatiira *Sterna hirundo* ja **lapintiira** *Sterna paradisaea*

Eestiluodon saaristoalue (170 – 99 – 21); Espoon–Helsingin rajaseudun sisäsaaristo (335 – 278 – 12); Kallahdenniemen saaristoalue (280 – 223 – 22); Kirkkonummen saaristo (810 – 49 – 13); Sipoon välisaaristo (530 – 250 – 20); Suvisaaristo (400 – 140 – 9).

Tämä samankaltainen lajipari jää saaristolaskennoissa usein erittelemättä, mikä hankaloittaa edustavuustarkastelua näille lajeille erikseen. Tässä käsitelläänkin lajipari yhtenä ja edustavia alueita valittiin kolmen sijaan kuusi. Lajiparia pesii tarkastelualueella 6000–7000. Tiirujen suurin keskittymä vaikuttaisi olevan tarkastelualueen itäisin osa-alue, missä on tunnetusti hyvät kalavedet.

Tarkastelualueen lintuluodoilla pesii keskimäärin kymmenen paria tiiroja, joskin jakauma on epätasaista pääosan populaatiosta keskittyessä isohkoihin yhdyskuntiin. Muutamalla saaristoalueella pesimätiheys nousee keskiarvoon nähden jopa kaksinkertaiseksi.

Ruokki *Alca torda*

Kirkkonummen saaristo (4); Tammisaaren–Inkoon läntinen saaristo (26).

Ruokki esiintyy tarkastelualueella vain kahdella saaristoalueella. Pesimäkantaa rajoittanee ensisijaisesti pesäpaikkakolojen puute: laji vaatii pesintäänsä syviä onkaloita kallioissa tai kivikossa.

Riskilä *Cephus grylle*

Eestiluodon saaristoalue (23); Kirkkonummen saaristo (100); Kuivasaaren saaristoalue (90); Russarön saaristo (6); Sipoon ulkosaaristo (6); Stensjärin merialue (45); Tammisaaren–Inkoon läntinen saaristo (40).

Riskilä on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN). Riskilöitä esiintyi tarkastelualueella tarkastelujakson aikana seitsemällä saaristoalueella, jotka kaikki luokiteltiin edustaviksi. Laji pesii lähinnä yhdyskunnissa muutamalla paikalla per saaristoalue.

Luotokirvinen *Anthus petrosus*

Eestiluodon saaristoalue (6 – 3,5 – 0,8); Kuivasaaren saaristoalue (5 – 2,5 – 0,6); Ourit (5 – 3,3 – 0,5); Tvärminnen ulkosaaristo (3 – 3 – 0,5); Sadeln (4 paria).

Tarkastelualueella on noin 50 parin pieni pesimäkanta painottuen selvästi ulkosaaristoon. Parhaillakin paikoilla laji ei ole välttämättä vuosittainen, mutta palaa usein poissaolon jälkeen samoille paikoille.

Lähteet

Aintila, A. & Ellermaa, M. 2018: Maakunnallisesti tärkeät lintujen muutonaikaiset kerääntymäalueet Uudellamaalla. – *Tringa* 45(1): 8–31.

Ellermaa, M. 2011: Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. – *Tringa* 37/38:140–174.

- Ellermaa, M. 2014: Kituu vai porskuttaa: Selkälökki oli vuoden lintu 2013. – *Tringa* 41(1):25-28.
- Ellermaa, M. 2017: Uudenmaan saaristolinnuston runsaus vuonna 2013. – *Tringa* 44(2):63–70.
- Ellermaa, M. 2018: Helsingin tärkeät lintualueet ja merkittävä linnusto 2017. – Helsingin kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:8. 112 ss.
- Hario, M. & Rintala, J. 2014: Saaristolinnuston kehitys Suomen rannikoilla 1986–2013. – *Linnut Vuosikirja* 2013: 46–53.
- Heath, M. F., Evans, M. I., Hoccom, D. G., Payne, A. J. & Peet, N. B. (toim.) 2000: Important Bird Areas of Europe: Priority Sites for Conservation. 2 osaa. – BirdLife conservation series No 8. BirdLife International, Cambridge UK.
- Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. ja Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisuja nro 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio 142 s.
- Solonen, T. & Virolainen, E. 1995: Länsi-Uudenmaan uhanalaiset lintulajit. – *Tringa* 22(3b):4–12.
- Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s. E-julkaisu:
<http://hdl.handle.net/10138/159435>

LIITE 1

Tiivistelmä tarkastelualueen linnustotutkimuksista, joiden aineistoa käytettiin tämän raportin pohjana.

Helsingin, Espoon ja Sipoon saaristoissa tutkittiin vuonna 2013 noin 90 % saaristolinnustolle potentiaalisesti merkittävistä lintuluodoista – sisäsaaristosta ulkosaaristoon (Matti Luostarinen). Inventointien ulkopuolelle jäi muutamia asuttuja tai sotilaskäytössä olevia saaria. Kyseisillä alueilla on lisäksi ollut pitkä kattava vuosittainen saaristolinnustoseuranta sitä ennen. **Hangon** ympäristössä tehtiin kolmenlaisia laskentoja. Tvärminnen laajassa saaristossa selvitettiin 43 potentiaalisesti hyvää pesimäluotoa ja -saarta. Hangon pohjoispuolella potentiaaliset hyvät pesimälintuluodot (42 luotoa/saarta) tutkittiin vuonna 2013. Hankoniemen kärjen lähiympäristön ja Russarön ympäristön saaristoa (65 luotoa/saarta) on tutkittu kolmen vuoden välein. Hankoniemen länsipuolen ulkosaaristosta ei ollut saatavilla linnustotietoja tätä kirjoitettaessa. Hankoniemen eteläpuolella Tvärminnen ja Tulliniemen saariston välillä oleva alue, noin 50 luotoa ja saarta, jäi myös tutkimatta, mutta muutamasta edustavasta luodosta on kuitenkin saatavilla tietoja.

Inkoon saaristossa toteutettiin neljänlaisia kartoituksia. Inkoon merialueen itäisimpiä luotoja tutki Henri Selin (20 luotoa/saarta) yhden tai kahden käyntikerran menetelmällä vuosina 2013 ja 2014. Alueen keskiosan sisä- ja keskisaaristoa tutki v. 2012 hyvin laajalti (200 km²) Inkoon kunta, toteuttavana konsulttina oli Keiron OY (Tuomas Seimola ym.). Alueelta tutkittiin lähes kaikki luodot (noin 150) ja useita isoja saaria. Alueen läntisintä ulko- ja keskisaaristoa (noin 20 luotoa ja saarta) tutki Tringa vuonna 2012 (Taavi Sulander ym.). Tällä IBA-alueeseen kuuluvalla osa-alueella panostettiin myös metsäisten saarten tutkimiseen — ne olivat varsin tyhjiä. Inkoon ulkosaaristossa aikaisemmin laskentojen ulkopuolelle jääneet Estgrundet, Sadelnit ja Hästen tutkittiin v. 2016 (Sulander ym.). Inkoon saariston merkittävän katvealue jäi Grundsön ja Langlön ympärille ja niiden välimaastoon. Myös Ängön ja Timmerön välillä on potentiaalisia, kartoittamattomia pesimäluotoja. Langlön ja Timmerön itäpuolella oleva Timmerön luonnonsuojelualue (9 luotoa) on ilmeisesti tutkittu viimeksi vuonna 1996, jolloin siellä pesi sangen vähän saaristolintuja. Aivan itäisimpiä Inkoon sisäsaariston luotoja tutki niin ikään Tringa (Henri Selin).

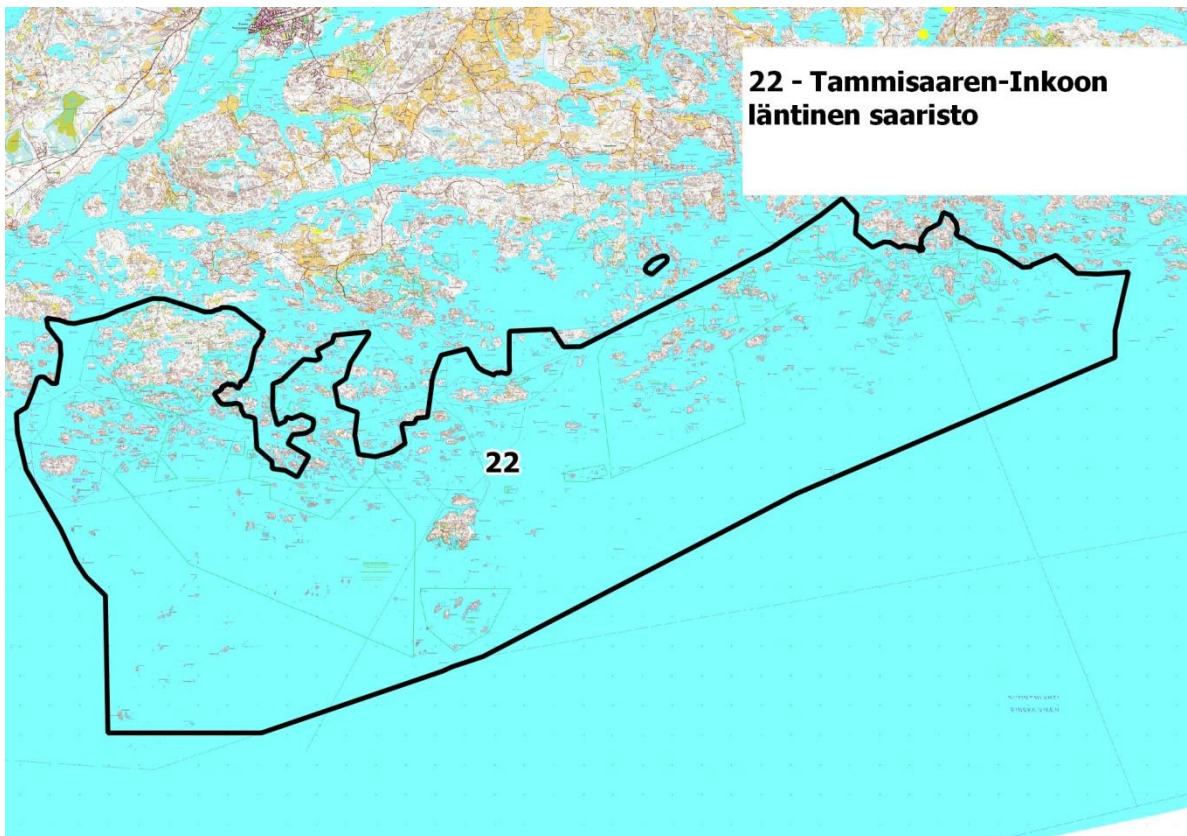
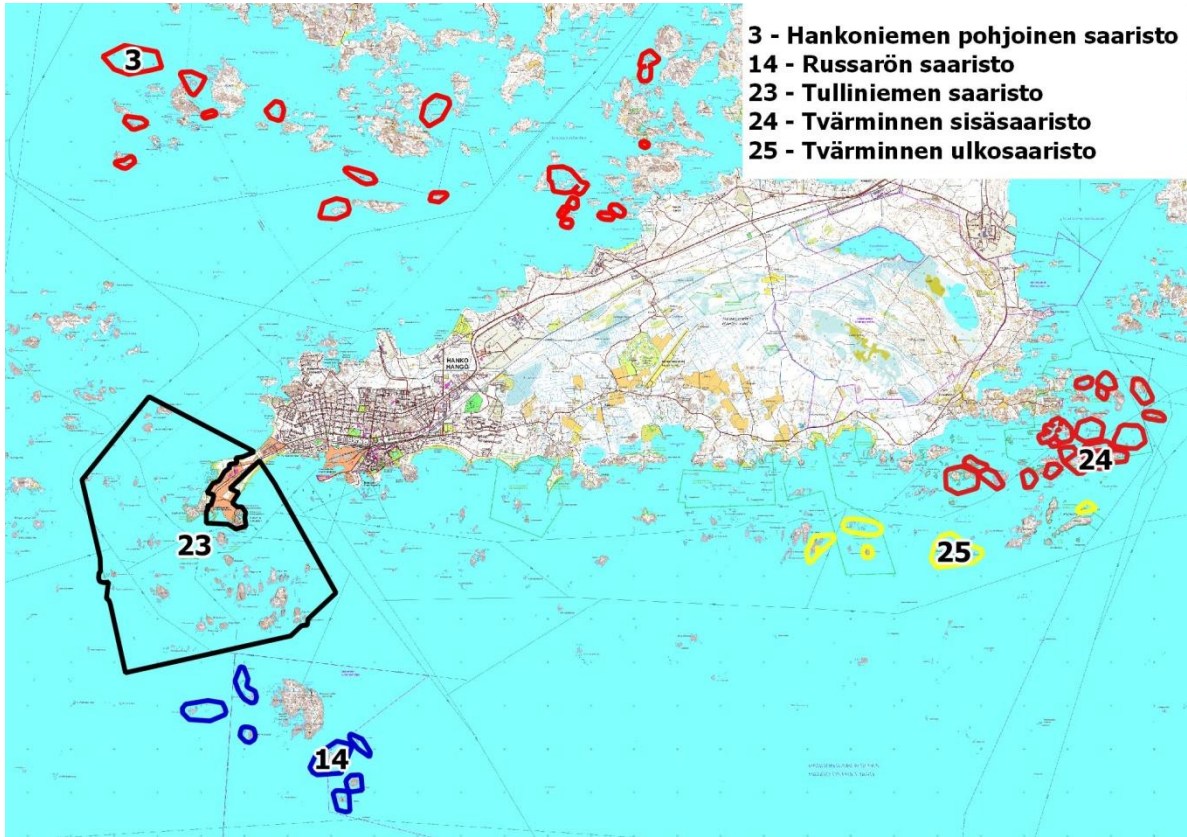
Kirkkonummen saariston IBA-alue käsittää suurimman osan Kirkkonummen saaristosta. Vuonna 2013 kyseinen kokonaisuus (noin 95 luotoa ja saarta) kartoitettiin pesimäaikaan kahden käyntikerran kartoituksena. Kaikkein isoimmat, yli 10 hehtaarin saaret, ajeltiin veneellä ympäri. IBA-alueen ulkopuolella on lisäksi muitakin kelvollisia pesimälintuluotoja. Niitäkin (32 kpl) tutkittiin vuonna 2013 (Henri Selin, Pekka Ikonen ym.) tai 2014 (Henri Selin). Kirkkonummen saaristossa tutkimatta jäi lähinnä Porkkalanniemen itäsivu 1,5 kilometrin säteellä mantereen rannoilta. Lisäksi Mikkelskärejä ja Mäkiluotoa ei tutkittu. Huomaa, että Sommarn sisältyy Kirkkonummen saaristoon, vaikka teknisesti Sommarn sijaitsee Inkoossa.

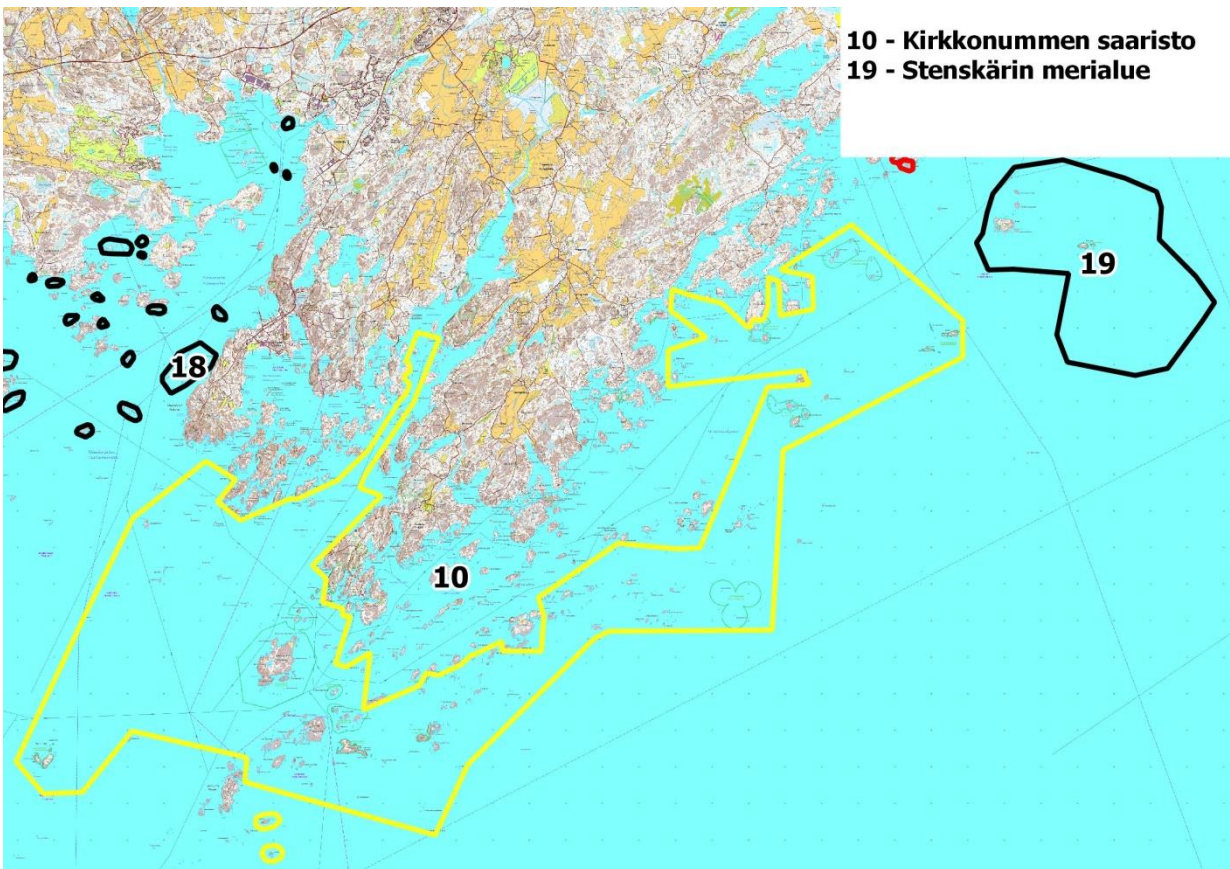
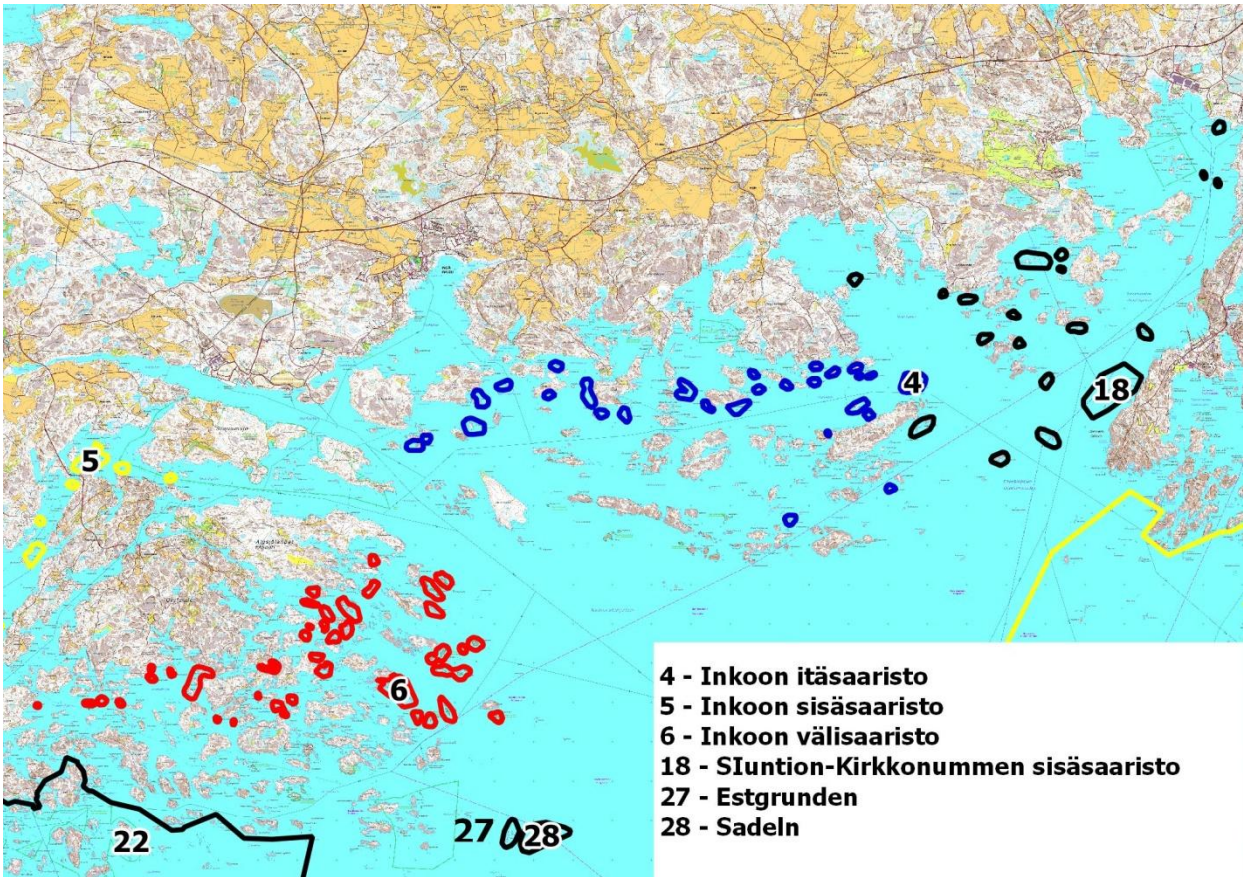
Raaseporin valtavassa saaristossa tutkittiin laaja IBA-alue (320 km²) kokonaisuudessaan vuonna 2012. Tutkimuskohteena oli pääosin noin 100 hyväksi tiedettyä luotoa tai saarta, mutta lisäksi muutama kymmenen muu luoto tai saari tutkittiin vähintään pintapuolisesti. IBA-alueen lounaisimman osa-alueen tutki Metsähallitus ja loput Tringa (Matti Riihimäki, Mikael Ranta ym). Laskennat toteutettiin pääosin kahden käyntikerran kartoituksena, mutta vähäarvoisimmilla alueilla käytiin paikoin vain kerran. Tämän alueen sisällä tutkittiin merkittävä määrä myös isoja metsäisiä saaria ajamalla rannat veneellä ympäri ja nousemalla sopivissa paikoissa paikoin maihin. Esimerkiksi näin tutkittiin Älgö kokonaan ja Jussaröstä noin puolet. Raaseporissa jäi käytännössä kokonaan tutkittamatta sen massiivinen sisäsaaristo, noin 150 km². Kyseinen alue lienee merkittävä muutamalle saaristolajille, kuten kalalokille ja kalatiiralle.

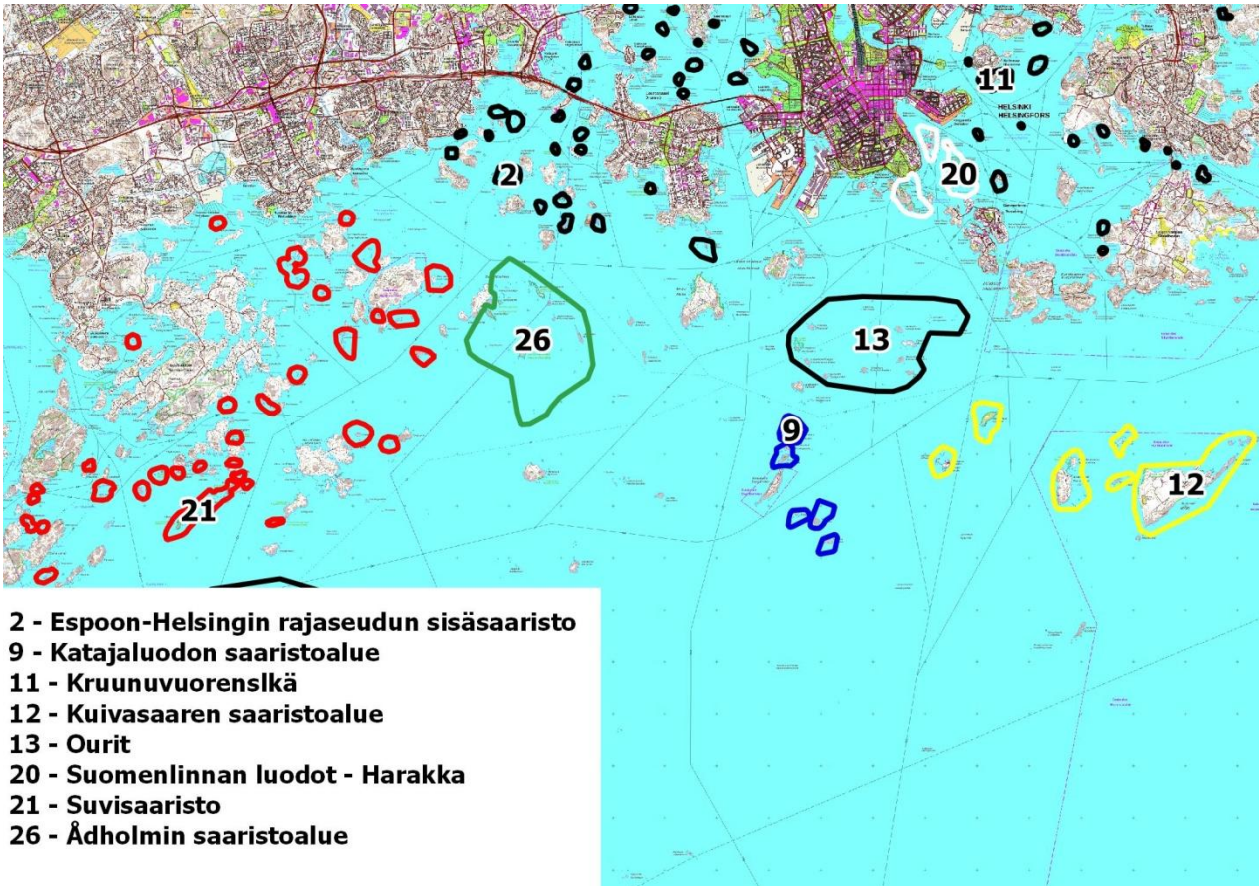
Siuntion suppealla merialueella tutkittiin vv. 2013–2014 kaikki seitsemän saaristolintujen pesintään teoriassa sopivaa saarta tai luotoa (Henri Selin).

LIITE 2

Raportissa mainitut saaristoalueet kartoilla. Alueen numero viittaa taulukon 1 kooditukseen.

- 1 - Eestiluodon saaristoalue
 7 - Itä-Helsingin saaristo
 8 - Kallahdenniemen saaristoalue
 15 - Sipoon sisäsaaristo
 16 - Sipoon ulkosaaristo
 17 - Sipoon välisaaristo

